

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Παράξενες συνταγές»

Συγγραφή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

Εφαρμογή: ΓΟΥΡΝΙΚΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Παράξενες συνταγές

Εφαρμογή σεναρίου

Γουρνίκη Μαργαρίτα

Δημιουργία σεναρίου

Ελπίδα Τοκμακίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Δ. Σ. Κάτω Καμήλας Σερρών

Χρονολογία

Από 5-5-2014 έως 9-5-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, Βιβλίο του μαθητή, τεύχος Γ΄, ενότητα 21: «Χρήσιμες οδηγίες», σσ. 43-50 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος Β΄, σσ. 58-62.

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, ενότητα 19: «Τα μάθατε τα νέα;» (υποκοριστικά- μεγεθυντικά, σύνθετες λέξεις), Βιβλίο του μαθητή, τεύχος Γ΄, σ. 32 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος Β΄, σ. 46

Γλώσσα Β' Δημοτικού, ενότητα 15: «Αλληλογραφώ» (σύνθετες λέξεις), Βιβλίο του μαθητή, τεύχος Β', σ. 74 και Τετράδιο Εργασιών, τεύχος Β', σ. 25, εργασία 6

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: στην αίθουσα διδασκαλίας ή στο εργαστήριο πληροφορικής

Εικονικός χώρος: χρήση του διαδικτύου και διαφόρων ιστοσελίδων ως πηγές πληροφοριών, εικόνων και κειμένων.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Βασική εξοικείωση με συνεργατικές μορφές διδασκαλίας. Βασική εξοικείωση με τη χρήση του πληκτρολογίου και του ποντικιού. Βασική εμπειρία χρήσης του Η/Υ (άνοιγμα φακέλου και αρχείου, αποθήκευση) και αναζήτησης στο διαδίκτυο. Βασική εξοικείωση με προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και παρουσιάσεων. Ύπαρξη ικανοποιητικού αριθμού Η/Υ –ένας για κάθε μια ομάδα– αλλά και ύπαρξη ενός βιντεοπροβολέα (ή διαδραστικού πίνακα) για τη συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Έλεγχος και αποθήκευση στους Η/Υ των ομάδων του συνοδευτικού υλικού από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης εφαρμογής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελπίδα Τοκμακίδου, Παράξενες συνταγές, Νεοελληνική γλώσσα Β' Δημοτικού, 2013.

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη συγγραφέα του συνταγμένου σεναρίου, «οι δραστηριότητες του σεναρίου μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά στο υλικό του σχολικού εγχειριδίου της Β΄ Τάξης, στο οποίο μαζί με στις συνταγές για πραγματικά φαγητά και γλυκά, τις οδηγίες για την κατασκευή καρτών και διεξαγωγή παιχνιδιών, προστίθενται «περίεργες» οδηγίες και συνταγές, οι οποίες στην πραγματικότητα δε σχετίζονται με τη διατροφή και δεν αφορούν πρωταρχικές ανάγκες του ανθρώπου. Είναι, ωστόσο, εξίσου σημαντικές, καθώς αφορούν στην ψυχαγωγία και τη διασκέδαση».

Το σενάριο εμπλέκει τους μικρούς μαθητές σε παιγνιώδεις δραστηριότητες, (όπως οι συνταγές του γέλιου, της χαράς και των παραμυθιών) οι οποίες, μεταξύ άλλων, τους δίνουν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν με τη δομή των συνταγών, να αυξήσουν το λεξιλόγιό τους και να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό τους λόγο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η σύλληψη του σεναρίου και το θεωρητικό πλαίσιο παρουσιάζονται παρακάτω από τη συγγραφέα του σεναρίου αυτολεξεί.

Ένα κείμενο του σχολικού εγχειριδίου που αναφέρεται στην ύπαρξη περίεργων συνταγών αποτελεί την αφορμή για την παρουσίαση μιας συνταγής που δίνεται στο βιβλίο του Δ. Μπασλάμ¹ αλλά και στο έργο των Χ. Παπαδόπουλου, Δ. Μαρκατόπουλου.² Η συμμετοχή ενός εκπροσώπου της σύγχρονης γαστρονομίας στη δεύτερη συνταγή, αποτελεί το συνδετικό κρίκο ανάμεσα στα κείμενα των συνταγών

¹ Διαθέσιμο και στο [youtube](https://www.youtube.com/watch?v=...), όπου ο βασικός ήρωας –με τη συνδρομή της θείας του– ετοιμάζει (από την αρχή μέχρι το 2΄ λεπτό) ένα μαγικό άρωμα, με τη βοήθεια του οποίου μπορεί να χαρίσει το γέλιο σε όλα τα παιδιά.

² Με τον τίτλο «Μάγειρας», όπου ο Μ. Φραγκούλης μαζί με τον Η. Μαμαλάκη δίνουν τη συνταγή μιας παραμυθοσαλάτας, μουσικό κομμάτι που είναι διαθέσιμο στο [youtube](https://www.youtube.com/watch?v=...).

αλλά και των γραμματικών τύπων με τα οποία προβλέπεται να έρθουν σε επαφή οι μικροί/-ές μαθητές/-τριες της Β' Τάξης, μέσα από τις δραστηριότητες του σεναρίου. Πρόκειται για τον Η. Μαμαλάκη, ένα τηλεοπτικό πρόσωπο οικείο και στους/στις μικρούς/ες μαθητές/τριες.³ Εκτός από την πολυσχιδή δράση του –ως ανθρώπου της μαγειρικής– είναι γνωστός και από τις συμμετοχές σε παραγωγές που αφορούν στα παιδιά. Στα πλαίσια των προτάσεων του σεναρίου εκτός από την παρουσία του στο προαναφερθέν μουσικό παραμύθι, συναντάμε τον Η. Μαμαλάκη και στο μουσικό cd του Τ.Ιωαννίδη, με τίτλο «Λάχανα και Χάχανα» όπου συμμετέχει με το τραγούδι «Οκτώ μεγάλοι ποντικοί». Ο συγκεκριμένος παρουσιαστής έχει συνδεθεί στη συνείδηση του έλληνα τηλεθεατή με την ιδιαιτερότητα που έχει ο προφορικός του λόγος –κυρίως κατά την παρουσίαση των εκπομπών μαγειρικής– στοιχείο που αξιοποιήθηκε κατά το σχεδιασμό του σεναρίου για την παρουσίαση των υποκοριστικών (αλλά και των μεγεθυντικών και των σύνθετων λέξεων) και σε μια προσπάθεια ένταξής τους σε ένα επικοινωνιακό πλαίσιο.

Έτσι αξιοποιείται ένα βίντεο από τη σειρά εκπομπών «Μπουκιά και Συχώριο» (που προβαλλόταν στον τηλεοπτικό σταθμό Mega Channel και είναι διαθέσιμο στο [youtube](https://www.youtube.com)) στην εισαγωγή του οποίου, ο παρουσιαστής/μάγειρας απαγγέλει ένα αυτοσχέδιο ποίημα. Με τον τρόπο αυτό επιχειρείται η αποφυγή μιας στατικής μελέτης γραμματικών στοιχείων και η παρουσίαση τους μέσα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο (Χατζηλουκά-Μαυρή, Ιορδανίδου 2010, 666).

Ο διάλογος μεταξύ δύο ηρωίδων στο σχολικό εγχειρίδιο της Β' Τάξης για τις σύνθετες λέξεις αποτελεί αφορμή για την ενασχόληση των μαθητών/-τριών με αυτές αλλά και για την εξάσκησή τους στον σχηματισμό υποκοριστικών/μεγεθυντικών (Γαβριηλίδου κ.ά, Βιβλίο του δασκάλου 2009, 48). Στο σενάριο που παρουσιάζεται προτείνεται η αντικατάσταση της συγκεκριμένης σειράς που δίνεται στο σχολικό εγχειρίδιο για τη διδασκαλία των υποκοριστικών/μεγεθυντικών (ενότητα 19) και η

³ Το 2007 υπήρξε το πιο δημοφιλές πρόσωπο της ελληνικής τηλεόρασης, ενώ οι εκπομπές του προβάλλονται πολύ συχνά ως επαναλήψεις.

ένταξή της σε μια νέα ενότητα,⁴ ακολουθώντας τις αρχές που θέτει η κειμενοκεντρική διάσταση της γραμματικής. Σύμφωνα με αυτή, τα γραμματικά φαινόμενα θα πρέπει να διδάσκονται μέσα από κείμενα και όχι ανεξάρτητα από αυτά (Κωστούλη 2000). Μέσα από τις προτάσεις του σεναρίου επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες της Β' Τάξης να έρθουν σε επαφή με τα δομικά χαρακτηριστικά ενός κειμένου που περιλαμβάνει παράγωγες λέξεις όπως τα υποκοριστικά, με το σχολιασμό αυθεντικών επικοινωνιακών καταστάσεων και κειμένων. Από την άλλη πλευρά επιχειρείται η αξιοποίηση σύνθετων λέξεων που εντοπίζονται σε κείμενα που διαπραγματεύονται οι μαθητές/-τριες στο πλαίσιο του σεναρίου, προκειμένου να προχωρήσουν στην ανάλυση των λέξεων αυτών και στον σχολιασμό του ορθογραφικού κανόνα σύνθεσής τους, ο οποίος θα επιδιωχθεί να παρουσιαστεί με βάση τις προσλαμβάνουσές τους. Καθώς η ετυμολογική ικανότητα των μαθητών/-τριών σύμφωνα με ερευνητές (Τσεσμελή & Κουτσελάκη 2011,505) είναι ήδη παρούσα από την Α' Τάξη, η διαπραγμάτευση των σύνθετων λέξεων βασίζεται σε αυτή, έτσι ώστε οι μαθητές/-τριες να οδηγούν με διαισθητικό τρόπο στον ορθογραφικό κανόνα σύνθεσής τους (η λέξη μαχαιροπίρουνα προέρχεται από τις λέξεις μαχαίρια και πιρούνια). Σε αυτή την προσέγγιση η χρήση του Η/Υ και το υλολογισμικού παρουσίασης (με το συνδυασμό εικόνων και λέξεων) θα αξιοποιηθεί για την σχηματική παρουσίαση της σύνθεσης των λέξεων.

Άλλωστε, όπως έχει υποστηριχθεί δε χρειάζονται πολύπλοκες και ακριβές εφαρμογές. Αρκούν τα βασικά περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού, όπως είναι τα Προγράμματα Επεξεργασίας Κειμένου, το λογισμικό παρουσίασης και το διαδίκτυο. Αυτό που χρειάζεται επιπλέον είναι η αλλαγή της στάσης απέναντι στη χρήση του Η/Υ και η αποδοχή της άποψης ότι η αξιοποίησή του μπορεί να συνεισφέρει στην

⁴ Στις δραστηριότητες που αφορούν στην συμπλήρωση των εργασιών της ενότητας 21 και την επαφή των μικρών μαθητών με κείμενα συνταγών και οδηγιών, η ενασχόληση με την οποία προτείνεται να γίνει ίσως και σε προγενέστερο χρόνο –εξαιτίας της μικρής δυσκολίας των εργασιών– από αυτό που προτείνεται στο σχολικό βιβλίο, με την αυτονόμηση της ενότητας αυτής από την προετοιμασία για τις γιορτές του Πάσχα.

ώθηση της δημιουργικής μάθησης και τη γλωσσική καλλιέργεια (Κουτσογιάννης, 2010:76). Στα πλαίσια αυτά η αξιοποίηση των ΤΠΕ μπορεί να συμβάλλει στην υποβοήθηση του έργου του εκπαιδευτικού αλλά και την προετοιμασία των μελλοντικών πολιτών της σύγχρονης κοινωνίας (Μπίκος & Τζιφόπουλος 2012, 465). Έχοντας μια τέτοια προοπτική ο ψηφιακός γραμματισμός των μαθητών/τριών μπορεί να αναχθεί σε ένα σημαντικό σκοπό- «κλειδί» για την κατανόηση του κόσμου (Ντρενογιάννη 2010,599).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να γνωρίσουν εκπροσώπους της σύγχρονης γαστρονομίας, συνδέοντας την παρουσία τους με διάφορες εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής·
- να γνωρίσουν τις διαφορετικές εκδοχές, τις οποίες μπορεί να καλύψει ο όρος «συνταγή»·
- να συγκρίνουν συνταγές μεταξύ το ψ αλλά και με βάση το σκοπό της δημιουργίας τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να εξασκήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο, μέσα από τη χρήση μικρών κείμενων με ρυθμό και ομοιοκαταληξία και τη μετατροπή τους σε κείμενα οδηγιών/συνταγών·
- να εξοικειωθούν με τη σύγχρονη δομή του κειμενικού είδους της συνταγής (υλικά, σειρά οδηγιών, μέσα για την εκτέλεσή τους, σύνδεση οδηγιών με εικόνες)·
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο μέσα από τη διαπραγμάτευση παράγωγων (υποκοριστικών/μεγεθυντικών) και σύνθετων λέξεων·

- να εξοικειωθούν με τη χρήση της προστακτικής στα κείμενα των οδηγιών·
- να αντιληφθούν –διαισθητικά– τον ορθογραφικό κανόνα που διέπει τη σύνθεση δύο λέξεων.
- να εντοπίσουν συγκεκριμένα υφολογικά χαρακτηριστικά στον λόγο ενός αυθεντικού ομιλητή, επιχειρώντας τη σύνδεση με τις προθέσεις του ή και την ανατροπή τους.

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση ενός διαδικτυακού λεξικού, τον τρόπο αναζήτησης σε αυτό, όπως επίσης σε ηλεκτρονικά λεξικά·
- να γνωρίσουν τη δυνατότητα «κίνησης» ανάμεσα σε δύο αρχεία (κειμενογράφου, προγράμματος παρουσίασης) κατά τη διαδικασία αντιγραφής/επικόλλησης εικόνας και προσαρμογής της σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο·
- να εξοικειωθούν με βασικές εντολές χρήσης απλών λογισμικών και με τη λειτουργία υπερσυνδέσμων·
- να συνειδητοποιήσουν τη σύνδεση εικόνας- κειμένου σε ένα πολυτροπικό κείμενο και να αποκτήσουν αντίστοιχες δεξιότητες χρήσης και αντιστοίχισης στοιχείων από το ένα σημειωτικό σύστημα στο άλλο.

Διδακτικές πρακτικές

Διερευνητική – Ανακαλυπτική μάθηση και Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία του σεναρίου αποτελεί η ύπαρξη μιας «περίεργης» συνταγής στην 21η ενότητα («Χρήσιμες οδηγίες») στη σελίδα 48 του Βιβλίου του μαθητή (τεύχος Γ'),

μιας συνταγής που προτρέπει στην «αληθινή ζωή» με τη χρήση υλικών όπως το γέλιο, τη χαρά, το πνεύμα, τον ήλιο και το κέφι. Σύμφωνα με τις συγγραφείς του σχολικού εγχειριδίου «το ποίημα αυτό αποτελεί μια λογοτεχνική εκδοχή μιας συνταγής» (Γαβριηλίδου κ.ά, *Βιβλίο του δασκάλου* 2009, 6).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι δραστηριότητες του σεναρίου συμπληρώνουν και επεκτείνουν ορισμένες «παράξενες» συνταγές που συναντώνται στο σχολικό εγχειρίδιο της Β΄ Τάξης (όπως το «κατασκηνωτικό τραγούδι» της 21^{ης} ενότητας του Γ΄ τεύχους), δίνοντας μια επιπλέον προοπτική στην αξιοποίηση του κειμενικού είδους των συνταγών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο διδακτικό σενάριο αξιοποιούνται:

- συγκεκριμένοι ιστότοποι ως πηγή εύρεσης και άντλησης πληροφοριών·
- συγκεκριμένος διαδικτυακός τόπος, για την αναπαραγωγή ψηφιακών ταινιών (youtube)·
- το αρχείο «Παρουσιάσεων» του office, για τη δημιουργία παρουσίασης και την εφαρμογή δραστηριοτήτων από τους μαθητές.

Κείμενα

Βιβλία

Δ. Μπασλάμ, *Ο Γαργαληστής*, εικονογράφος: Β.Μοσχόλουλος. Εκδ. Επόμενος Σταθμός, 2009.

Εύ. Ιεροπούλου, Ίκαρος Ποντικός, Εξώφυλλο του βιβλίου διαθέσιμο στο [διαδίκτυο](#).

Ευγ. Τριβιζιάς, *Το ποντικάκι που ήθελε να αγγίξει ένα αστεράκι*, Εξώφυλλο του βιβλίου διαθέσιμο στο [διαδίκτυο](#).

Ποίημα από το βιβλίο *Γλώσσα, Α΄ Τάξη*, Α΄ τεύχος, σ. 35, από το [Ψηφιακό Σχολείο](#).

Στίχοι του μουσικού παραμυθιού με τίτλο «Μάγειρας» από το βιβλίο *Το φτερό του δράκου*, (Παπαδόπουλου & Μαρκατόπουλου 2010) με 81 ακουαρέλλες της Σ.

Γρηγοριάδου, Εκδ. *Μικρή Άρκτος* διαθέσιμοι στο [διαδίκτυο](#).

Βίντεο

Συνταγή για το μαγικό άρωμα του Γαργαληστή, (από την αρχή μέχρι το 2' λεπτό) διαθέσιμο στο [youtube](#) (Αφήγηση: Αντ. Καφετζόπουλος, Μουσική-Κείμενο: Δ. Μπασλάμ), το οποίο είναι και διαθέσιμο και σε [ιστοσελίδα](#) (Μέρος 2^ο).

Μουσικό Παραμύθι «Ο μάγειρας» (Στίχοι: Χρ. Παπαδόπουλος, Μουσική: Δ. Μαρκατόπουλος, Οπτικοποίηση: Στ. Δενδηλιάρη), διαθέσιμο στο [youtube](#).

Στιγμιότυπα από ένα επεισόδιο της εκπομπής «Μπουκιά και συχώριο», διαθέσιμο στο [youtube](#).

Βίντεο με το ποίημα από το βιβλίο *Γλώσσα Α' Τάξη*, Α' τεύχος, σ. 35, διαθέσιμο στο [youtube](#).

Λήμματα στο [Βικιλεξικό](#): [Τσελεμεντές](#), [Μεγεθυντικό](#), [Υποκοριστικό](#)

Πρόσβαση στο διαδίκτυο για τη δημιουργία του 1ου Φύλλου δραστηριοτήτων (εύρεση και χρήση εικόνων): Εικόνα συνταγής από το [σχολικό βιβλίο](#), εικόνα συνταγής για το μαγικό άρωμα και εικόνα εργαστηρίου από το 2ο μέρος του βίντεο του [Γαργαληστή](#).

Πρόσβαση στο διαδίκτυο για τη δημιουργία των αρχείων κειμένου και παρουσίασης για το δεύτερο και τρίτο δίωρο (εύρεση και χρήση εικόνων): [μάγειρας](#), [κουκί και ρεβίθι](#), [πελώρια φασολιά](#), [επτά κατσικάκια](#), [τρία γουρουνάκια](#), [λαγός](#), [κόκορας](#), [καρβέλια](#), [σταφύλια](#), [μαχαιροπίρουνο](#), [παραμύθια της γιαγιάς](#), [πιάτα](#), [ποτήρια](#), [καζάνι](#), [κατσαρόλες και τηγάνια](#), [φωτιά](#), [σκυλάκι](#), [σκύλος](#), [μεγαλόσωμος σκύλος](#), [μικρόσωμη σκυλίτσα](#), [μολύβι](#), [γάτα](#), [χέρι](#), [σπίτι](#), [ψάρι](#), [παιδί](#), [χελιδόνι](#), [φωλιά](#), [αλάτι](#), [πιπέρι](#), [μαχαίρι](#), [πιρούνι](#), [ντομάτα](#), [αγγούρι](#), [σαλάτα](#), [ψάρι](#), [κόκκαλο ψαριού](#), [νερό](#), [ποτήρι](#), [ποντίκι](#). Ιστοσελίδες με συνταγές μαγειρικής: [Μαμαλάκη](#), [Μπαρμπαρίγου](#), [pirouni](#) και [συνταγές της παρέας](#).

Για την επέκταση του σεναρίου προτείνονται από τη συγγραφέα του σεναρίου τα ποιήματα: Η [Συννεφούλα](#) του Δ. Σαββόπουλου, το ποίημα για τη [βαρκούλα](#), το ποίημα του Δ. Σολωμού «[Η ξανθούλα](#)», το παραδοσιακό τραγουδάκι για το «[κοκοράκι](#)» ακόμη, και οι στίχοι του Γ. Ρίτσου από το ποίημα «[Το πρωινό άστρο](#)», για τους οποίους ο ίδιος έχει αναφέρει πως πρόκειται για τη [μικρή εγκυκλοπαίδεια υποκοριστικών](#)" για την κορούλα του αλλά και το βίντεο με τη συνταγή για τη «[δροσερή παντζαροσαλάτα](#)».

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Το δίωρο ξεκίνησε με το «Κατασκηνωτικό τραγούδι» (διπλανή εικόνα). Οι μαθητές ξαφνιάστηκαν ευχάριστα με τους στίχους και, μετά από παρότρυνση της εκπαιδευτικού, εντόπισαν τις λέξεις ή φράσεις που τους άρεσαν περισσότερο: *γέλιο, χαρά, αχτίδα ήλιου, κέφι, αληθινή ζωή* κ.ά. Παρατήρησαν πως είναι μια χαρούμενη συνταγή («είναι η συνταγή της αληθινής ζωής», είπε κάποιος μαθητής), γραμμένη πάνω σε έναν φωτεινό ήλιο γεμάτη χαρά και ζωντάνια. Οι περισσότεροι δήλωσαν ότι προτιμούν μια τέτοια παιχνιδιάρικη συνταγή που μιλά στον αναγνώστη (β' ενικό πρόσωπο) από τα κείμενα οδηγιών που απευθύνονται προς όλους (β' πληθυντικό πρόσωπο).

Με αφορμή τη χαρούμενη αυτή συνταγή, η εκπαιδευτικός ρώτησε τους μαθητές εάν γνωρίζουν τη συνταγή του γέλιου. Ένας μαθητής απάντησε θετικά κι, αμέσως, άρχισε να σκαρφίζεται διάφορα υλικά. Ένας ακόμα συμπλήρωσε κάποια και σταδιακά ολόκληρη η τάξη βρέθηκε να επινοεί τη μαγική συνταγή του γέλιου,

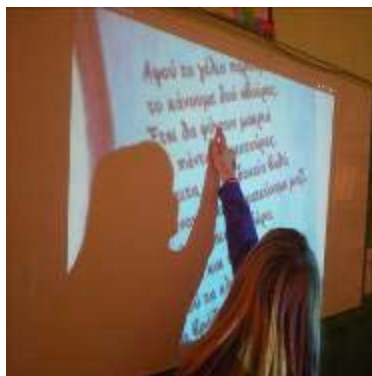
ακολουθώντας τα χνάρια του «Κατασκηνωτικού τραγουδιού». Τελικά το αποτέλεσμα ήταν αυτό:

Πρώτα πάρε λίγη ανεμελιά
ύστερα πολλή χαρά
ανακάτεψε τα υλικά
και το γέλιο θα 'ρθει τελικά.

Μετά την ολοκλήρωση της «συνταγής», η εκπαιδευτικός παρουσίασε στην ολομέλεια το βιβλίο του Γαργαληστή⁵ (εξώφυλλο, τίτλο, την υπόθεση με λίγα λόγια, εικονογράφηση) και είπε στους μαθητές ότι ο Γαργαληστής έμαθε από τη θεία του μια μυστική συνταγή: τον τρόπο να μετατρέπει το παιδικό γέλιο σε άρωμα. Τότε, όλοι ζήτησαν να ακούσουν από την αρχή την ιστορία του βιβλίου και να μάθουν τη μυστική συνταγή. Έτσι, η εκπαιδευτικός έδωσε το βιβλίο στις ομάδες για όσο χρόνο χρειάζονταν να το ξεφυλλίσουν και να δουν την εικονογράφηση (εικόνα) και στη συνέχεια πρόβαλε στη μεγάλη οθόνη (με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα και του Η/Υ της τάξης) το [πρώτο](#), το [δεύτερο](#) και ένα μικρό απόσπασμα από το [τρίτο](#) μέρος της πολυμεσικής παρουσίασης του Γαργαληστή από το youtube. Το κείμενο, η μουσική, τα τραγούδια, η αφήγηση και οι καταπληκτικές εικόνες που είδαμε στα βίντεο δημιούργησαν κλίμα χαράς και κεφιού στην τάξη και όλοι οι μαθητές παρακολούθησαν την πολυμεσική αφήγηση της ιστορίας με μεγάλο ενδιαφέρον και εξαιρετική διάθεση.

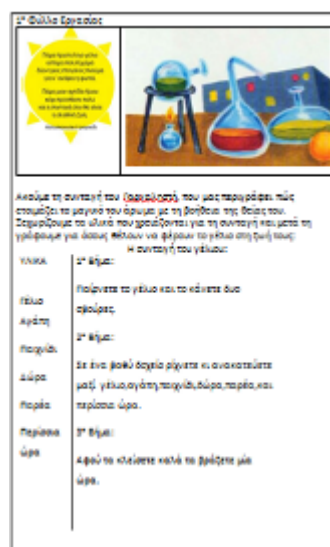
⁵ Ο Γαργαληστής του Δ. Μπασλάμ (κείμενο) και του Β. Μοσχόπουλου (εικονογράφηση) κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Επόμενος Σταθμός τον Δεκέμβριο του 2005. Στο διαδίκτυο κυκλοφορεί ένα βίντεο του έργου σε τέσσερα μέρη με αφήγηση του Α. Καφετζόπουλου και μουσική από το cd με τον ομώνυμο τίτλο (από τη sony bmg).

Όταν φτάσαμε στο τρίτο μέρος, είδαμε το εργαστήριο του Γαργαληστή και μάθαμε τα υλικά και την παρασκευή της συνταγής του μαγικού αρώματος. Σε αυτό το σημείο, η εκπαιδευτικός σταμάτησε την προβολή και ζήτησε από τους μαθητές να βοηθήσουν το έργο του Γαργαληστή, διαδίδοντας παντού (γιατί ποτέ κανείς δεν γνωρίζει ποιος έχει ανάγκη το γέλιο) τα συστατικά της συνταγής του αρώματος. Για τον σκοπό αυτό, η εκπαιδευτικός και οι μαθητές (χωρισμένοι σε ομάδες) αποφάσισαν να ξαναδιαβάσουν (από τη μεγάλη οθόνη) τη συνταγή, να συμπληρώσουν τα υλικά της στη φωτοτυπία από το [φύλλο δραστηριοτήτων](#) του σεναρίου και στη συνέχεια, αφού τη χρωματίσουν, να την αναρτήσουν στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, όποια ομάδα ολοκλήρωνε τη συνταγή της έγραφε τα υλικά και την εκτέλεση της συνταγής στο φύλλο εργασιών που υπήρχε στον κειμενογράφο του υπολογιστή της ώστε να υπάρχει η δυνατότητα μιας ηλεκτρονικής δημοσίευσης στο μέλλον.⁶

Στο διάλειμμα, αντιπρόσωποι των ομάδων κάλεσαν τους μαθητές των διπλανών τάξεων και τους παρουσίασαν τη μαγική συνταγή.⁷

⁶ Η χρήση του κειμενογράφου εξοικείωσε τους μαθητές στην πληκτρολόγηση μικρών φράσεων και λέξεων και στη χρήση απλών εντολών όπως η αλλαγή μεγέθους και χρώματος γραμματοσειράς, η μορφοποίηση τίτλου, ο ορθογραφικός έλεγχος και η αποθήκευση.

⁷ Το τελευταίο μέρος του έργου διάβασε από το έντυπο βιβλίο η εκπαιδευτικός την τελευταία ώρα της ημέρας στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης ενώ την ώρα των εικαστικών οι μαθητές ζωγράρισαν σε φωτοτυπία την πόλη που υπάρχει στο εσώφυλλο του βιβλίου.

3η & 4η διδακτική ώρα

Το δεύτερο δίωρο της εφαρμογής ξεκίνησε με την προβολή στη μεγάλη οθόνη της ολομέλειας ενός πολύ μικρού αποσπάσματος από τον «[Μάγειρα](#)».⁸ Οι μαθητές ξαφνιάστηκαν πολύ ευχάριστα με τη μουσική (η οποία είναι πραγματικά πολύ χαρούμενη και ξένοιαστη) και την εικόνα του μάγειρα (η κούκλα της διπλανής εικόνας που ετοιμάζεται να μαγειρέψει θαλασσινά), αφού ήχος και εικόνα έδεναν εξαιρετικά και δημιούργησαν ένα θέαμα αναπάντεχο και πρωτότυπο. Σύμφωνα με τις οδηγίες

του συνταγμένου σεναρίου, η εκπαιδευτικός έκανε παύση στην εικόνα του μάγειρα αμέσως μετά τη μουσική εισαγωγή και ακολούθησε σχολιασμός της εικόνας. Οι μαθητές κατάλαβαν ότι πρόκειται να ακούσουν ένα τραγούδι που αφορά στη μαγειρική και ορισμένοι υπέθεσαν ότι ίσως ακουστεί και κάποια περίεργη συνταγή (προφανώς επηρεασμένοι από το προηγούμενο δίωρο).⁹ Η εκπαιδευτικός, αφού συμβούλευσε τους μαθητές να ακούσουν προσεκτικά τα λόγια, ενεργοποίησε τον ήχο του βίντεο, για να ακουστεί το υπόλοιπο τραγούδι. Μέχρι να τελειώσει το κομμάτι, ήταν όλοι όρθιοι πίσω από τις καρέκλες τους και κινούνταν στο ρυθμό της μουσικής. Μια μαθήτρια, μάλιστα, που είχε φέρει το μεταλλόφωνο από το σπίτι της για την ώρα της μουσικής, έπαιξε στον ρυθμό του τραγουδιού κι ήταν πραγματικά εξαιρετική.

⁸ Πρόκειται για το μουσικό παραμύθι των Χ. Παπαδόπουλου (στιχουργού) και Δ. Μαρκατόπουλου (μουσικού) με τίτλο «Μάγειρας» από το βιβλίο *Το φτερό του δράκου*, με 81 ακουαρέλλες της Σ. Γρηγοριάδου (εκδ. Μικρή Άρκτος), την οπτικοποίηση του οποίου επιμελήθηκε η Στ. Δενδηλιάρη.

⁹ Το συγκεκριμένο τραγούδι οι μαθητές το είχαν ξανακούσει στο παρελθόν αλλά δεν θυμόντουσαν τα λόγια, οπότε τώρα προσπάθησαν να προβλέψουν τη συνέχειά του επηρεασμένοι από την παράξενη συνταγή του Γαργαληστή.

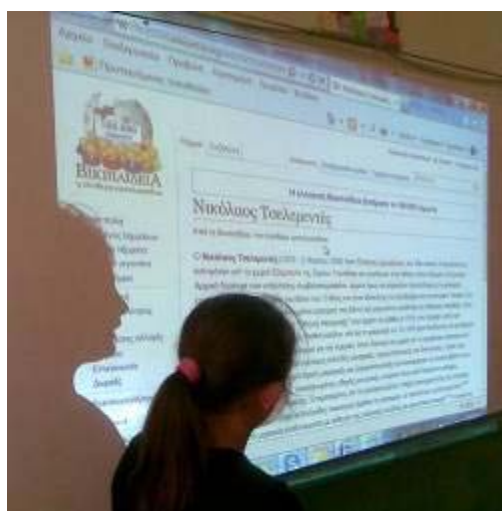

Μετά από απαίτηση όλων, ξανακούστηκε το τραγούδι αλλά αυτή τη φορά η εκπαιδευτικός παρότρυνε τους μαθητές να μείνουν στις θέσεις τους και να προσέξουν τα λόγια. Όταν ακούσαμε και δεύτερη φορά το τραγούδι, η εκπαιδευτικός ρώτησε τους μαθητές τι είδους συνταγή είναι αυτή και ποια είναι τα υλικά της. Οι μαθητές απάντησαν πως πρόκειται για συνταγή με υλικά παραμυθιών και απαρίθμησαν τα υλικά που θυμόντουσαν: *φασολιά, κοκόρια, καρβέλια, κατσικάκια, γουρουνάκια* κ.ά. Φυσικά, έκαναν αμέσως το συσχετισμό και κάθε φορά που ανέφεραν ένα υλικό το συνέδεαν με το ανάλογο παραμύθι, για παράδειγμα την πελώρια φασολιά με το παραμύθι «Ο Τζακ κι η φασολιά». Για να είμαστε σίγουροι ότι δεν ξεχάσαμε κάτι, μεταβήκαμε σε έναν συγκεκριμένο ιστότοπο στο [διαδίκτυο](#), όπου είδαμε τους στίχους του τραγουδιού. Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός έδωσε στους μαθητές της ολομέλειας δυο παραμύθια από τη βιβλιοθήκη του σχολείου («Ο λαγός και η χελώνα» και «Τα τρία γουρουνάκια») για να τα ξεφυλλίσουν και να θυμηθούν τις ιστορίες.

Στη συνέχεια, κάποιοι μαθητές διάβασαν τους στίχους μεγαλόφωνα κι όταν έφτασαν στη φράση «μάγειρας Τσελεμεντές θα γίνω», η εκπαιδευτικός ρώτησε εάν γνωρίζουν τη σημασία της λέξης *Τσελεμεντές*. Κανείς δεν θυμόταν το όνομα αυτό, όταν, όμως, η εκπαιδευτικός έδωσε μια πρώτη πληροφορία για την ιδιότητα του κ. Τσελεμεντέ, κάποιοι θυμήθηκαν τη μητέρα ή τη γιαγιά τους να χρησιμοποιεί αυτή τη λέξη για να χαρακτηρίσει ένα βιβλίο μαγειρικής ή ζαχαροπλαστικής. Παρόλα αυτά, σκεφτήκαμε να αναζητήσουμε περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο και έτσι μεταβήκαμε στο λήμμα [«Τσελεμεντές»](#) της εγκυκλοπαίδειας [Wikipedia](#) και διαβάσαμε πληροφορίες για τη ζωή του μεγάλου αυτού αρχιμάγειρα.

Όταν οι μαθητές διάβασαν τη λέξη *αρχιμάγειρας*, θυμήθηκαν τους τηλεοπτικούς σεφ που ξέρουν και ανέφεραν τα ονόματα, Λουκάκος, Λαζάρου, Ψυχούλη κ.λπ. Η εκπαιδευτικός ρώτησε τα παιδιά εάν αναγνώρισαν τις φωνές που ακούγονταν στο τραγούδι του «Μάγιστρα» και, όταν διαπίστωσε ότι αναγνώρισαν μόνο τη φωνή του Καραγκιόζη (Ε. Σπαθάρης), πληροφόρησε την ολομέλεια ότι στο τραγούδι ακούμε τον Μ. Φραγκούλη και στην αφήγηση τον Η. Μαμαλάκη. Κάποιος θυμήθηκε το όνομά του αλλά οι περισσότεροι δεν τον γνώριζαν. Έτσι, μεταβήκαμε στην [ιστοσελίδα](#) του, για να μάθουμε περισσότερα γι αυτόν. Εκεί, είδαμε την φωτογραφία του και διαβάσαμε δύο με τρεις ενδιαφέρουσες συνταγές γλυκών. Στη συνέχεια,

μεταβήκαμε στον ιστότοπο της [Αργυρώς](#) Μπαρμπαρίγου καθώς και σε δυο ακόμα σελίδες ([pirouni](#), [συνταγές της παρέας](#)), για να δούμε συνταγές και να παρατηρήσουμε τον τρόπο που είναι γραμμένες (υλικά, εκτέλεση, εικόνα της συνταγής κλπ.).

Φυσικά, διαπιστώσαμε ότι καμιά συνταγή δεν έμοιαζε με τη συνταγή του «Μάγειρα». Αφού ολοκληρώσαμε την περιήγησή μας στους παραπάνω ιστότοπους, είδαμε το βίντεο του «Μάγειρα» ολόκληρο και τα παιδιά χάρηκαν για μια ακόμη φορά το τραγούδι.

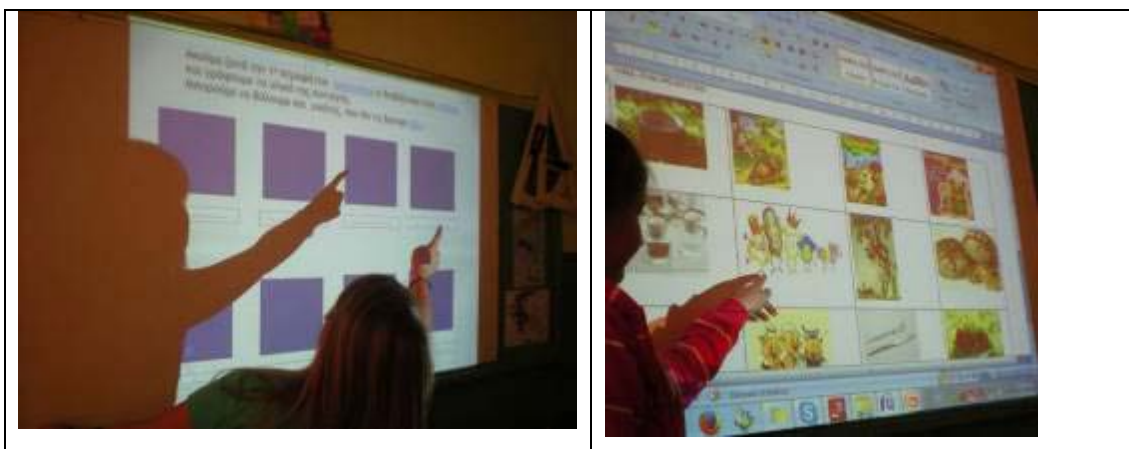
Στη συνέχεια, συζητήσαμε τη φράση που επαναλαμβάνεται στο ρεφρέν «τα παιδιά να φάνε και να πιούνε και ποτέ, ποτέ μην κοιμηθούνε νηστικά». Όπως ήταν αναμενόμενο, η κουβέντα μας γρήγορα έφτασε στη μεταφορική έννοια της φράσης κι αρκετά παιδιά της τάξης που αγαπούν τα παραμύθια μίλησαν για τα προσωπικά τους

βιώματα: «Όταν δεν έχω τι να κάνω, διαβάζω ένα παραμύθι και μου κρατάει συντροφιά», «Βαριέμαι να διαβάζω αλλά μου αρέσουν οι εικόνες», «Εγώ θέλω να γίνω σαν τον Έλμερ, διάσημος...¹⁰» κ.ά.

Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός πρότεινε στους μαθητές να καταγράψουν τα υλικά της συνταγής σε ένα αρχείο παρουσιάσεων και να παρουσιάσουν το βίντεο και το αρχείο με τη συνταγή στους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου. Έτσι, οι μαθητές μοιράστηκαν σε τρεις ομάδες, σύμφωνα και με το συνταγμένο σενάριο και δημιούργησαν τα αρχεία «YLIKA_syntagis», «YLIKA_2_syntagis» και «SYNTHETES_LEXEIS» (φάκελος «Τεκμήρια»).

Πριν ξεκινήσουν τις εργασίες τους στις ομάδες, η εκπαιδευτικός παρουσίασε στην ολομέλεια τις διαφάνειες των τριών αρχείων και τον τρόπο που θα έπρεπε να εργαστούν.

Η ομάδα που εργάστηκε στο πρώτο αρχείο έπρεπε να τοποθετήσει εικόνες από τα υλικά της 1ης στροφής της συνταγής στα αντίστοιχα κουτάκια του αρχείου παρουσιάσεων «YLIKA_syntagis», γράφοντας τις αντίστοιχες λέξεις κάτω από κάθε εικόνα. Η δεύτερη ομάδα είχε την οδηγία να τοποθετήσει εικόνες από τα υπόλοιπα υλικά της συνταγής στο αρχείο παρουσιάσεων «YLIKA_2_syntagis», γράφοντας τις

¹⁰ Ηρωας του παραμυθιού «Έλμερ, ο χρωματιστός ελέφαντας».

αντίστοιχες λέξεις κάτω από κάθε εικόνα και τέλος η τρίτη ομάδα έπρεπε να φτιάξει σύνθετες λέξεις στο αρχείο «SYNTHETES_LEXEIS», γράφοντας τις αντίστοιχες λέξεις κάτω από τις εικόνες.

Όταν οι ομάδες ολοκλήρωσαν το έργο τους, το παρουσίασαν στην ολομέλεια και συμφωνήσαμε, με την πρώτη ευκαιρία, να κάνουμε την παρουσίαση στην υπόλοιπη σχολική κοινότητα.

5η & 6η διδακτική ώρα

Στην ολομέλεια της τάξης προβλήθηκε το [βίντεο](#) του Ηλ. Μαμαλάκη από την εκπομπή «Μπουκιά και Συχώριο». Στην αρχή του (από την αρχή μέχρι 0,40΄) υπάρχει

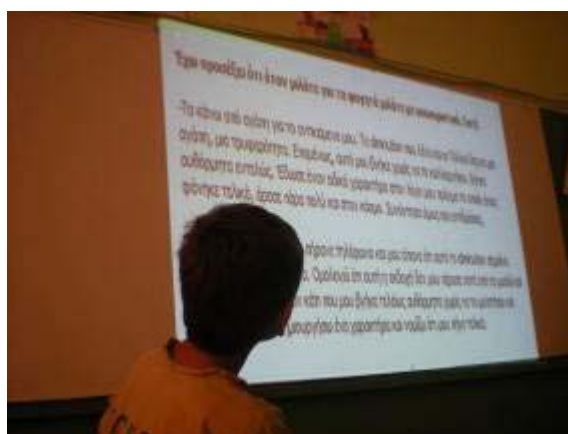

ένα στιγμιότυπο, όπου ο γνωστός μάγειρας διατυπώνει ένα μάλλον αυτοσχέδιο «ποιημάκι»:

«Σε ένα όμορφο περιβολάκι,
 μπήκα απογευματάκι
 να μαζέψω κερασάκια
 με τα δύο μου τα χεράκια,
 γλυκάκι να σας φτιάξω
 να σας πω: ορίστε φάτο»

Ο ίδιος παρουσιαστής δίνει μια εξήγηση, για τη χρήση των υποκοριστικών στο λόγο του σε μια συνέντευξή του στο διαδίκτυο, η οποία και προβλήθηκε στον πίνακα της τάξης.

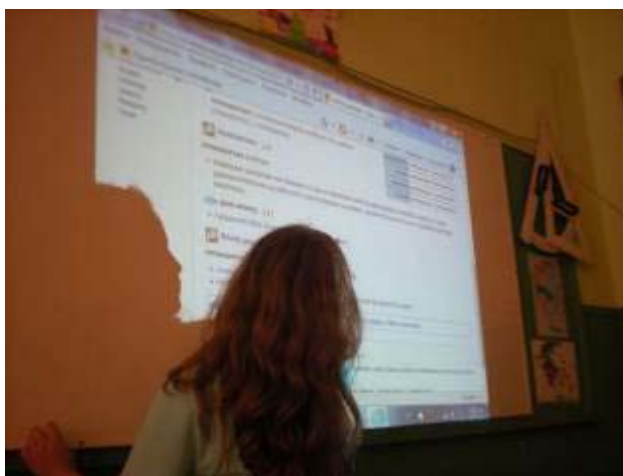
Έχω προσέξει ότι όταν μιλάτε για το φαγητό μιλάτε με υποκοριστικά. Γιατί;

-Το κίνη από αγάπη για το αντικείμενο μου. Το diminution που λένε και οι Γάλλοι δείχνει μια αγάπη, μια τρυφερότητα. Επομένως, αυτό μου βγήκε χωρίς να το καλλιεργήσω. Βγήκε αυθόρμητα εντελώς. Έδωσα έναν ειδικό χαρακτήρα στον λόγο μου πράγμα το οποίο άδως φάνηκε τελικά, άρασε πάρα πολύ και στον κόσμο. Συνάντησα όμως και αντιδράσεις.

Υπήρξαν άνθρωποι που με πήρανε τηλέφωνο και μου είπανε ότι αυτό το diminution σημαίνει υποταγή, σημαίνει δουλειά. Ομιολογώ ότι αυτή η αιδωχή δεν μου πέρασε ποτέ από το μυαλό και εν πάση περιπτώσει ήταν κάτι που μου βγήκε τελείως αυθόρμητα χωρίς να το μελετήσω και χωρίς να θέλω να δημιουργήσω ένα χαρακτήρα και νομίζω ότι μου πήρε τελικά.

Πρόκειται για μια συνέντευξη (02.11.2004) που είχε παραχωρήσει στη διαδικτυακή εφημερίδα xronos.gr (έχει κατέβει από τον ιστότοπο), όπου ανάμεσα στις άλλες ερωτήσεις που του γίνονται υπάρχει μια που αφορά στην υπερβολική χρήση των υποκοριστικών. Επειδή ορισμένα παιδιά δεν γνώριζαν τη σημασία της έννοιας, μεταβήκαμε στο [Βικιλεξικό](http://el.wiktionary.org/wiki/Βικιλεξικό) και διαβάσαμε την ερμηνεία της λέξης. Στη συνέχεια, συζητήσαμε το λόγο που ο συγγραφέας χρησιμοποιεί υποκοριστικά αντί για τα πρωτότυπα ουσιαστικά και συμπεράναμε ότι τα κίνητρό του είναι η αγάπη και τρυφερότητα που νιώθει για ό,τι κάνει.

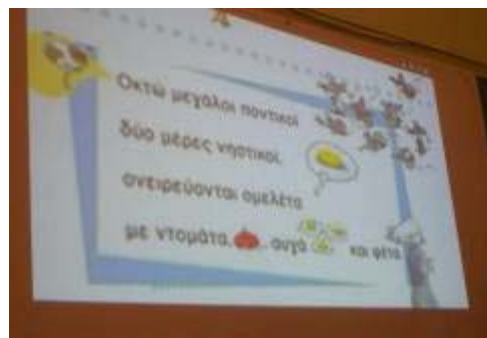

Γυρνώντας στο κείμενο του Η. Μαμαλάκη, η εκπαιδευτικός ζήτησε από τους μαθητές να βοηθήσουν τον καλό παρουσιαστή να παρουσιάσει το αυτοσχέδιο ποιηματάκι του χωρίς τη χρήση των υποκοριστικών. Η συμμετοχή ήταν μεγάλη, και οι βοηθοί-παιδιά αφηγήθηκαν προφορικά περίπου τα παρακάτω: «Ο κ. Μαμαλάκης μπήκε σε ένα όμορφο περιβόλι, ένα απόγευμα για να μαζέψει κεράσια με τα δύο του χέρια και να φτιάξει γλυκό».

Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ρώτησε τα παιδιά της ολομέλειας εάν γνωρίζουν τα υλικά παρασκευής μιας ομελέτα. Φυσικά, όλοι γνώριζαν, τουλάχιστο, τα αυγά και κάποιιο πρόσθεσαν το λάδι, τις πατάτες και τη φέτα. Με αφορμή τη συζήτηση για την ομελέτα, η εκπαιδευτικός πρόβαλε ένα ακόμη βίντεο (διαθέσιμο στο [youtube](http://www.youtube.com)), στο οποίο ο Η. Μαμαλάκης απαγγέλλει ένα ποίημα (από το βιβλίο της *Γλώσσας, Α' Τάξη*,

Α' τεύχος, σ. 35, διαθέσιμο στο [Ψηφιακό Σχολείο](#)) με τη συνοδεία της μουσικής του Τ. Ιωαννίδη.

Οι μαθητές θυμήθηκαν το ποιηματάκι που διάβασαν στο βιβλίο της προηγούμενης χρονιάς και διασκέδασαν πολύ με το βιντεάκι. Όταν διαβάσαμε τους στίχους ξανά, η εκπαιδευτικός εστίασε την προσοχή των μαθητών στη φράση «οκτώ μεγάλοι ποντικοί» και τους ζήτησε να σκεφτούν πώς αλλιώς θα μπορούσαν να ονομαστούν οι μεγάλοι ποντικοί. Ακούστηκαν πολλές εκδοχές (*ποντικάρες, ποντίκιαaaa, ΠΟΝΤΙΚΙΑ* με δυνατή φωνή, *ποντίκαροι*) και τελικά καταλήξαμε ότι η πιο εύηχη λέξη είναι η λέξη *ποντίκαροι*. Η εκπαιδευτικός αναρωτήθηκε εάν μια τέτοια λέξη που δείχνει το μεγάλο μέγεθος ενός ζώου ανήκει σε κάποια ομάδα λέξεων αντίστοιχη με την ομάδα των υποκοριστικών που περιγράφει το μικρό μέγεθος ενός πράγματος. Κάποια παιδιά γνώριζαν την έννοια 'μεγεθυντικά' και αφού την ανέφεραν, μεταβήκαμε στο [Βικιλεξικό](#) για να διαβάσουμε την ερμηνεία της λέξης.

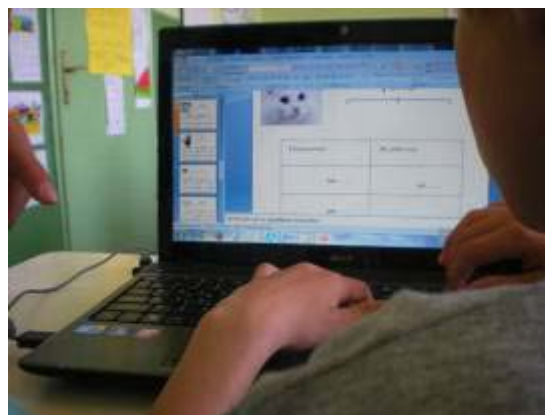

Αφού κάποιο παιδί σηκώθηκε και διάβασε από τη μεγάλη οθόνη την ερμηνεία, η εκπαιδευτικός ζήτησε από τα παιδιά να αντικαταστήσουν τα υλικά της προηγούμενης συνταγής με τα μεγεθυντικά τους. Έτσι, η συνταγή έγινε ως εξής: «Οκτώ ποντίκαροι, δύο μέρες νηστικοί, ονειρεύονται ομελέτα με ντοματάρα, αυγά και φετάρα».

Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ζήτησε από τους μαθητές να μοιραστούν σε ομάδες και να ανοίξουν από την επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή τους το αρχείο παρουσίασης «Μεγεθυντικά-Υποκοριστικά» (συνοδευτικό υλικό συνταγμένου σεναρίου), προκειμένου να εργαστούν πάνω σε μια αντίστοιχη δραστηριότητα. Πριν από την εργασία των μαθητών, η εκπαιδευτικός πρόβαλλε το αρχείο στη μεγάλη οθόνη και έδωσε αναλυτικές οδηγίες για τον τρόπο εργασίας τους. Στην πρώτη διαφάνεια, παρουσιάζονται τα εξώφυλλα δύο βιβλίων, στα οποία η λέξη ποντικός συναντάται άλλοτε ως *ποντικάκι* κι άλλοτε ως *ποντίκαρος*. Πρόκειται για τα βιβλία του Ευγένιου [Τριβιζά](#) «Το ποντικάκι που ήθελε να αγγίξει ένα αστεράκι» και της Εύας [Ιεροπούλου](#) «Ο Ίκαρος Ποντίκαρος». Αφού διαβάσαμε τους τίτλους, μιλήσαμε για τον τρόπο σχηματισμού των υποκοριστικών και μεγεθυντικών της λέξης.

Αμέσως μετά, οι ομάδες συμπλήρωσαν τις λέξεις που απαιτούνταν από τη δραστηριότητα και δημιούργησαν το αρχείο «Megethitika_Yprokoristika_paidion» (φάκελος τεκμήρια). Όταν ολοκληρώθηκε η εργασία τους, είδαμε όλοι μαζί στην ολομέλεια το αποτέλεσμα της δουλειάς τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλο δραστηριοτήτων

Ακούμε τη συνταγή του Γαργαληστή, που μας περιγράφει πώς ετοιμάζει το μαγικό του άρωμα με τη βοήθεια της θείας του.

Ξεχωρίζουμε τα υλικά που χρειάζονται για τη συνταγή και μετά τη γράφουμε για όσους θέλουν να φέρουν το γέλιο στη ζωή τους:

Η συνταγή του γέλιου:

<p>ΥΛΙΚΑ</p> <p>Γ.....</p> <p>Α.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1^ο Βήμα:</p> <p>Παίρνετε το γέλιο και</p> <p>2^ο Βήμα:</p> <p>.....</p> <p>3^ο Βήμα:</p> <p>.....</p>
--	--

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ως εναλλακτική εκδοχή του προτεινόμενου σεναρίου θα μπορούσε να θεωρηθεί η επέκτασή του σε ώρες της ευέλικτης ζώνης, όπου οι μαθητές/-τριες της τάξης αξιοποιούν τις δεξιότητες και γνώσεις που απέκτησαν σε ένα πρώτο επίπεδο, επεκτείνοντάς τες στη δημιουργία μιας παρουσίασης για τη δική τους «παράξενη συνταγή» ή για μια συνταγή που θα επιλέξουν από το διαδίκτυο.

Για την μεν πρώτη περίπτωση, θα μπορούσε να προταθεί επίσης η ενασχόληση των μικρών μαθητών/-τριών με τη δημιουργία ενός μαγικού φίλτρου, η επίδραση του οποίου θα μπορούσε να μεταμορφώσει έναν κακό λύκο σε άκακο ζωάκι ή οποιοδήποτε ήρωα παραμυθιού θα διαλέξουν τα ίδια τα παιδιά. Η καταγραφή και παρουσίαση των πληροφοριών που χρειάζεται για τη σωστή εκτέλεση της συνταγής αλλά και η επιλογή των κατάλληλων υλικών θα αποτελέσει την αφετηρία για τις επιλογές τους. Η δράση όμως του μαγικού φίλτρου θα μπορούσε να επεκτείνεται και σε αλλαγές των κειμένων που θα χρησιμοποιούνται από τους ήρωες. Στα πλαίσια αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν, για παράδειγμα, ποιήματα που περιέχουν υποκοριστικά και να ζητείται η απομάκρυνση, ίσως και η αντικατάστασή τους, με μεγεθυντικά (ενδεικτικά προτείνεται η [Συννεφούλα](#) του Δ. Σαββόπουλου, το ποίημα για τη [βαρκούλα](#), το ποίημα του Δ. Σολωμού «[Η ξανθούλα](#)», το παραδοσιακό τραγουδάκι για το «[κοκοράκι](#)» ακόμη και οι στίχοι του Γ. Ρίτσου από το ποίημα «[Το πρωινό άστρο](#)», για τους οποίους ο ίδιος έχει αναφέρει πως πρόκειται για μια "[μικρή εγκυκλοπαίδεια υποκοριστικών](#)" για την κορούλα του).

Για τη δεύτερη περίπτωση, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το πλούσιο υλικό του διαδικτύου σχετικά με τις συνταγές. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν βίντεο που παρουσιάζουν συνταγές, στα [οποία](#) δίνεται η παρουσίαση των υλικών και της διαδικασίας και απουσιάζει η προφορική τους περιγραφή. Έργο των μαθητών/τριών θα είναι να ετοιμάσουν ένα κείμενο για τη συνταγή που παρουσιάζεται (με αντίστοιχη μετατροπή της έγκλισης και του προσώπου

«Ψιλοκόβουμε με το χέρι τα καρύδια ... Ψιλοκόψτε τα καρύδια.... » ή και μια προφορική περιγραφή της διαδικασίας, η οποία θα μπορούσε να προστεθεί σε ένα σχετικό αρχείο παρουσίασης.

Ένα πρόγραμμα στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης θα μπορούσε ακόμη να περιλαμβάνει στόχους που αφορούν στην υγιεινή διατροφή και την υιοθέτηση αντίστοιχων προτάσεων στην καθημερινότητα των ίδιων των μαθητών/τριών.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Τόσο οι δραστηριότητες όσο και τα φύλλα δραστηριοτήτων του σεναρίου έδωσαν τη δυνατότητα στους μαθητές, εκτός των άλλων, να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο, να χρησιμοποιήσουν υποκοριστικά, μεγεθυντικά και σύνθετες λέξεις και, τελικά, να γνωρίσουν τις πολλαπλές δυνατότητες δημιουργίας μιας απλής αλλά «παράξενης» συνταγής. Η θετική ανταπόκριση των μαθητών στα παραπάνω και η ενεργή εμπλοκή τους, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες ή εμπόδια στις δραστηριότητες του σεναρίου, διευκόλυνε την εφαρμογή του και δημιούργησε θετικό και ευχάριστο κλίμα στην τάξη. Το χιουμοριστικό στοιχείο των «παράξενων» συνταγών, τέλος, καλλιέργησε τη δημιουργική φαντασία των μαθητών ενώ η ανάγνωση των βιβλίων συνέβαλλε στην ανάπτυξη της φιλιαναγνωσίας τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ηλία, Ε. & Η. Ματσαγγούρας, 2006. Από το παιχνίδι στον λόγο: παραγωγή παιδικών κειμένων. Στο *Έρευνα και πρακτική του γραμματισμού στην ελληνική κοινωνία*, επιμ. Π. Παπούλια-Τζελέπη, Α. Φτερνιάτη & Κ. Θηβαίος, 307-317. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης*, Τεύχος 3, 57-78. Κλάδος ΠΕ02, Α΄ έκδοση, Πάτρα, ΙΤΥ, Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης.

http://blogs.sch.gr/polharit/files/2011/10/eidiko_pe02.pdf [15.5.2013]

Κωστούλη, Τ. 2001. Κειμενοκεντρική προσέγγιση και γλωσσικό μάθημα, *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα*, Θεσσαλονίκη: Κ.Ε.Γ., http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e5/index.html [29.5.2013].

Ντρενογιάννη, Ε. 2010. Το «νέο σχολείο» και ο ρόλος των ΤΠΕ ως φορέων εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, ΕΤΠΕ. Στο *Πρακτικά του 7^{ου} Συνεδρίου «Διδακτικής της Πληροφορικής»*, Κόρινθος, <http://www.etpe.eu/new/custom/pdf/etpe1649.pdf> [13.5.2013].

Μπίκος, Κ. & Μ. Τζιφόπουλος. 2012. Αντιδράσεις υποψήφιων εκπαιδευτικών σε ακαδημαϊκά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης: Αξιοποίηση, εξοικείωση, προοπτικές βελτίωσης. Στο *Πρακτικά του 6ου Συνεδρίου «Διδακτικής της Πληροφορικής»*, Φλώρινα, <http://www.etpe.eu/new/custom/pdf/etpe1863.pdf>, [14.5.2013]

Τσεσμελή, Σ. & Δ. Κουτσελάκη 2011. Μεταγλωσσικοί παράγοντες στην κατάκτηση της ορθογραφικής δεξιότητας σύνθετων λέξεων από μαθητές Δημοτικού. Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα, Πρακτικά της 30ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ*, 496-507. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Χατζηλουκά-Μαυρή, Ει., & Ά. Ιορδανίδου. 2010. Η κειμενοκεντρική διάσταση της διδασκαλίας της γραμματικής στο δημοτικό σχολείο: προτάσεις και προβληματισμοί. Στο *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα, Πρακτικά της 30ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ*, 665-677. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.